

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2024. október 16.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2024. október 16. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a római jog máig ható elveihez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Döntse el, hogy a táblázatban szereplő római jogi elvek Magyarország Alaptörvényének mely idézett pontja alapjául szolgálnak! Írja a pont sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot többször is felhasználhat. Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

1. „Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”
2. „Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog [...] szerint nem volt bűncselekmény.”
3. „Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához.”
4. „Senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt [...] törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.”
5. „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”
(Magyarország Alaptörvénye)

Római jogi elv	Az Alaptörvény részletének sorszám
a) az ártatlanság vélelme	
b) fellebbezéshez való jog	
c) a visszaható hatály tilalma	
d) a kétszeres értékelés tilalma	
e) nincs büntetés törvény nélkül	
f) a vádlót terhelő bizonyítási kényszer	

g) Döntse el, hogy az Alaptörvény következő részletei közül melyik alapszik római jogi elven! Karikázza be az egyetlen helyes jogszabályrészlet sorszámát!

1. „Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”
2. „Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz.”
3. „Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni.”

h) Nevezze meg azt a keletrómai császárt, akinek parancsára lezajlott a római jog teljes anyagának összegyűjtése!

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat a lovagi kultúrához kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!****a) Válassza ki az utasítások közül azokat, amelyek a lovagok kötelességeit rögzítő előírások! Karikázza be a két helyes válasz betűjelét! (Elemenként 0,5 pont.)**

A) „Szabadítsa meg a szentegyházat minden zaklatójától!”

B) „Ha netán nőt láttok, ne szögezzétek rá szemeteket. Amikor kimentek a monostorból [lakóhelyetekről], nem tilos ugyan nőket látnotok, bűn viszont őket megkívánni, vagy tőlük várni ugyanezt.”

C) „Saját akaratunk követése pedig azért tilos, mert az Írás azt mondja nekünk: A magad akaratától fordulj el!”

D) „Védje szorongattatásukban az özvegyeket és az árvákat!”

E) „Az illetlen tréfálkozást pedig és a haszontalan, nevetésre ingerlő szavakat [...] [kerülje]!”

Válaszoljon az F) betűjelű forrásra vonatkozó kérdésekre!

F) „Szükséges ugyanis, hogy Keleten lakozó testvéreiteket, kiknek oly sokszor kért segíségekre szükségük van, sietve segílyt vigyetek. Előzőnlötték ugyanis őket a törökök és az arabok. [...] Legyenek most lovagok azok, akik eddig rablók voltak. Most joggal harcolnak a barbárok ellen azok, akik azelőtt testvéreik és rokonaik ellen küzdöttek. Most örök jutalmat nyernek azok, akik eddig kevés pénzért csak zsoldosok voltak. Kettős bérért dolgozzanak azok, akik testük és lelkük kárára vesződtek eddig. Sőt, akik itt szomorúak és szegények, ott mindenben bővelkedők, itt az Úr ellenségei, ott barátai lesznek.” (*Foucher de Chartres krónikájából, 12. század*)

b) Nevezze meg szakkifejezéssel, melyik történelmi eseménysorozatot indította el a forrásban szereplő felszólítás! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg, kiket ért a szerző az aláhúzott kifejezés alatt! (0,5 pont)

.....

d) Fogalmazza meg röviden, mi volt az a kétféle „bér”, amelyért a lovagok vállalták a harcot! (Elemenként 1 pont.)

1. ....

2. ....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**3. A feladat a középkori Magyarország társadalmához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„Az Aranybulla utóélete tehát Nagy Lajos 1351-es törvényeivel indult el. I. Lajos azt a cikkelyét, amelyet a királyi hatalommal ellentétesnek gondolt, érvénytelenítette. Ilyen volt például a királyi ... [a)] ... – akkor már nemesek – [b)] öröklési rendjével kapcsolatos passzus. Ezt szemrebbenés nélkül törölte belőle. Kevésbé ismert, hogy 1352-ben ismét változtatott az Aranybullán. Valami figyelmetlenség folytán ugyanis az a rész, amelyben az uralkodó [értsd: II. András] azt mondja: [c)] nem támogatja, hogy pénzben szedjék a tizedet, benne maradt az 1351. évi átírásban is. Az egyház nem szerette a tisztázatlan kérdéseket, úgyhogy Lajos ezt is visszavonta.” (Zsoldos Attila történész, 2022)

a) Nevezze meg idegen eredetű szakkifejezéssel a szövegből kihagyott és a) betűvel jelölt társadalmi csoportot! (0,5 pont)

.....

b) Nevezze meg szakkifejezéssel a b) betűvel jelölt és aláhúzott részben említett intézkedés nyomán bevezetett új rendelkezést! (0,5 pont)

.....

c) Fogalmazza meg röviden a b) betűvel jelölt és aláhúzott részben említett intézkedés nyomán bevezetett új rendelkezés tartalmát! (1 pont)

.....

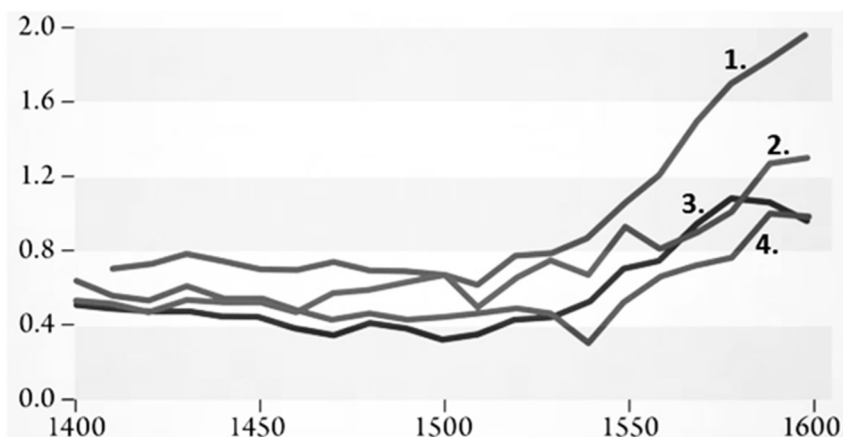
d) Magyarázza meg, mely gazdasági változás indokolhatta azt, hogy I. Lajos visszavonta II. Andrásnak a c) betűvel és aláhúzással jelölt intézkedését! (1 pont)

.....

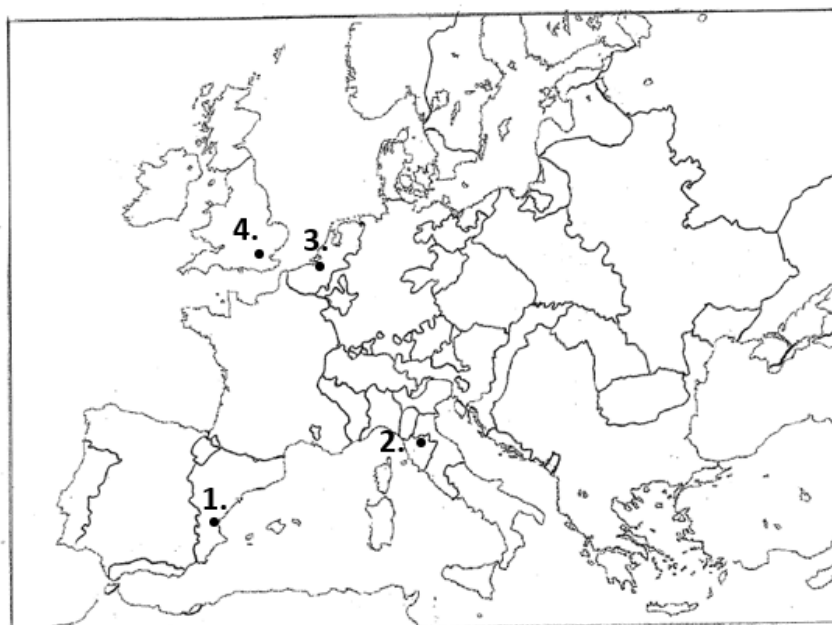
3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**4. A feladat a kora újkori gazdasági változásokkal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

*Az árszínvonal alakulása négy jelentős európai városban 1400–1600
(egy ember napi átlagos fogyasztása gramm ezüstben megadva)*

Európa 1560 körül

a) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a gazdasági jelenséget, amelyet a grafikon a 16. századra vonatkozóan szemléltet! (0,5 pont)

.....

b) Fogalmazza meg annak a változásnak az alapvető okát, amelyet a grafikon a 16. századra vonatkozóan szemléltet! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A következő táblázatban olvasható állítások két olyan városra vonatkoznak, amelyeket a grafikonon és a térképvázlaton is egy-egy sorszám jelöl. (Egy-egy várost azonos sorszám jelöl mindkét forrásban.) Írja a táblázat megfelelő mezőibe a városok nevét és sorszámát! Egy mezőbe egy várost / sorszámot írjon! Két sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	A város neve	A város sorszáma
c) A várost és a város által meghódított területeket irányító család a 15. századtól kezdve banki tevékenységének köszönhetően hatalmas vagyonát és politikai befolyását.		
d) Az országot innen irányító dinasztia a 16. századtól kezdve jelentős hasznot húzott a kalózkodásból és a világkereskedelemből kibontakozásából.		

e) Mi volt az egyik következménye annak a változásnak, amelyet a grafikon a 16. századi Nyugat-Európára vonatkozóan szemléltet? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

- Hozzájárult a földrajzi felfedezések megindulásához.
- Jelentős kivándorlást indított el a túlnépesedő Európából.
- Hatékonyabb termelési módok kialakítására ösztönzött.

4 pont	
--------	--

5. A feladat a Bocskai-felkeléshez kapcsolódik.

Rendelje az állításokhoz az azokat alátámasztó törvénycikkelyeket a források és ismeretei segítségével! Írja a törvénycikkelyek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

„2. § [A rendek] öfenségének [Mátyás főhercegnek] a szentséges császári felség [Rudolf császár] előtt való közbenjárását alázattal a végett sürgették, hogy Őfelsége mindazokat nekik visszaadja, hogy vallásuknak szabad gyakorlatában maradhassanak, avval élhessenek s annak örvendhessenek:

3. § De öfenségének [Mátyás főhercegnek] a megkeresésére és figyelmeztetésére, sem kérvényükre azok, akik annak részesei lenni szándékoztak, saját nevüket aláírni nem akarták, sem azt, hogy melyik valláshoz tartoznak, be nem vallották, sem azt, hogy amiért panaszkodtak, hogy mely templomokat és jövedelmeket vettek el tőlük, előadni nem akarták. [...]

5. § Őfelsége [Rudolf császár] sem emlékezhetik arra, [...] hogy Őfelsége nekik [a rendeknek] a felhozott vallásukra nézve valami méltatlanságot okozott volna, vagy valamely templomot, avagy ennek jövedelmét [...] elvette volna.

6. § Ő császári felsége [Rudolf császár] [...] úgy hiszi, hogy azok [a rendek] az új vallás gyakorlatának az előtérbe tolásában, az ország szabad városaival némileg összejártsanak.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. § Minthogy pedig a császári és királyi szent felség [Rudolf császár], [...] a szentséges római katolikus hitet és vallást őszintén vallja és azt országaiban és tartományaiban is, főképpen e Magyarországon az annyi tévtanoktól és felekezetektől megtisztítva, a mindenható Isten dicséretére és dicsőségére mindenütt felvirágoztatni és terjeszteni óhajtja.

8. § Ezért Ő szent felsége [Rudolf császár] önkéntes elhatározásából és királyi teljes hatalmánál fogva, úgy Szent István királynak, a magyar nemzet apostolának, valamint a többi összes néhai felséges magyar királyoknak [...] az említett szent római katolikus hitre és vallásra vonatkozólag, bármely időben dicsőségesen és kegyesen kiadott és kihirdetett dekrétumait [határozatait], végzéseit és cikkelyeit, [...] kegyelmesen helybenhagyja.

9. § [Az uralkodó elrendeli továbbá, hogy] [...] az ország közönséges gyűlésein és ennek fontos tárgyalásain, senki a vallásügyet a közös tárgyalások késleltetésére és félbeszakítására, bármely szín és ürügy alatt büntetlenül napirendre ne hozhassa.”
(Az 1604. évi törvényekből)

Állítás	Törvény- cikkely sorszáma
a) A rendek érdekeik érvényesítésére kihasználták a dinasztian belüli ellentéteket.	
b) Az országgyűlés a továbbiakban nem tárgyalhatta a vallással kapcsolatos kérdéseket.	
c) A nemesek vallási követeléseit a polgárok is támogathatták.	
d) Az uralkodó egész birodalmában elkötelezte magát az ellenreformáció mellett.	
e) A protestánsok nem sorolták fel tételesen a katolikusok által visszaadandó templomokat.	
f) Az uralkodó megerősítette elődjeinek a katolikus egyházat támogató törvényeit.	

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A feladat a reformkor fő kérdéseivel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Adjatok [ipari] védvámrendszert lépcsőnek [a belső vámhatáron], [...] ne kényszerítsétek [...] a hazai gyermeket az erős férfiúval küzdeni, hisz a szegény gyermeket az erős férfiú agyontiporja okvetlenül, hagyjátok a gyermeket férfiúvá növelnünk, aztán nyissátok fel viadalra a sorompókat.” (Kossuth Lajos, 1846)

a) Magyarázza meg, miben mond ellent a liberális gazdasági elképzeléseknek Kossuthnak az A) betűjelű forrásban szereplő gondolata!

.....

b) Magyarázza meg, miért nem támogatta a bécsi udvar az A) betűjelű forrásban szereplő, Kossuth által követelt intézkedést!

.....

B) „Mivel a kék pamutholmikon kívül mást nem állítanak elő [Magyarországon], a hölgyek mind ilyen színű ruhákba préselve jelennek meg a díszes összejöveteleken, meglehet a korábbi időkben mindenkor bécsi bársonyban és selyemben pompáztak. Ez különös szeszélynek tűnt nekem; de azt sem tudtam megérteni, miért beszélnek erről ilyen szenvedélyes gyűlölettel Bécsben, miért tekintik ezt szinte bűnnek.” (Pulszky Teréziának, egy magyar nemes osztrák származású feleségének emlékiratai, 1850)

c) Az udvar támogatásának hiányában az A) betűjelű forrásban szereplő követelés nem valósult meg. Fogalmazza meg saját szavaival a B) betűjelű forrás alapján, milyen más módszerrel próbálták védeni a magyar ipart a reformpártiak!

.....

d) A B) betűjelű forrásban szereplő kezdeményezésnek nagyobb lett a politikai, mint a gazdasági jelentősége. Mi volt a politikai jelentősége?

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A feladat a 19. századi munkásmozgalmakkal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

A) „Kiindulópontunk az, hogy a magántulajdont az államnak a törvények hatékony védelmével kell biztosítani. A népet a féktelen indulatok tüzeiben is a törvényesség keretei közé kell szorítani: mert a jobb életkörülményekre való törekvés megengedett dolog ugyan és nem ellentétes a jogszerűséggel, de idegen tulajdon elvételét, vagy valamiféle egyenlőség meg nem valósítható, hamis jelszava ürügyén más vagyonának lefoglalását a jogszerűség is tiltja, s a közérdek valóságos természete sem engedi meg.”

B) „Alapvető hibát követnek el a társadalmi kérdés tárgyalásában azok is, akik a két társadalmi osztályt eleve egymás ellenségének tartják, mintha a természet a gazdagokat és a szegényeket arra teremtette volna, hogy állandó harcban egymást irtsák.”

C) „Az Egyház, mint a gazdagok és szegények közös anyja, mindenütt igen nagyra növelte a segítőkészséget [...]. Manapság ugyan, sokan, mint régen a pogányok, bírálják az Egyházat e kiemelkedő karitatív tevékenysége miatt is, és állami törvények által szervezett jótékonyt akarnak helyébe állítani. Nincs és soha nem is lesz azonban emberi erő, mely pótolhatná az önfeláldozó keresztény felebaráti szeretet.”

D) „Ha tehát fennáll a veszély, hogy a munkások [körében] [...] a természetes családi kapcsolatok meglazulnak, ha vallásosságuk a vallásgyakorlatra szükséges idő és alkalom híján kárt szenved, ha a jó erkölcsöket a műhelyekben a különművek együttes foglalkoztatása vagy más bűnre csábító körülmények veszélyeztetik, [...] mindezekben az esetekben – bizonyos határokon belül – [...] latba kell vetni a törvény erejét és tekintélyét.”

(*Rerum Novarum*, 1891)

Rendelje az állításokhoz a hozzájuk illő forrásrészleteket! Írja a forrásrészletek betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjelet többször is felhasználhat, egy forrásrészlet kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Forrásrészlet(ek) betűjele(i)
a) A marxista eszméket kritizálja.	
b) Megjelenik benne az osztályharc elutasítása.	
c) A szociális gondoskodást alapvető értéknek tekinti.	
d) A polgári állam kritikáját is tartalmazza.	

e) Nevezze meg a munkásmozgalom azon irányzatát, amelynek születéséhez az idézett forrás köthető! (0,5 pont)

.....

f) Fogalmazza meg saját szavaival a D) betűjelű forrásrészlet segítségével mitől tartott az egyház az ipari forradalom időszakában! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A feladat a két világháború közötti Olaszországhoz kapcsolódik.

Rendelje a plakátokat a rájuk vonatkozó állításokhoz a források és ismeretei segítségével!

Írja be a táblázat megfelelő mezőjébe a plakátok betűjeleit! Egy mezőbe egy betűjelet írjon!

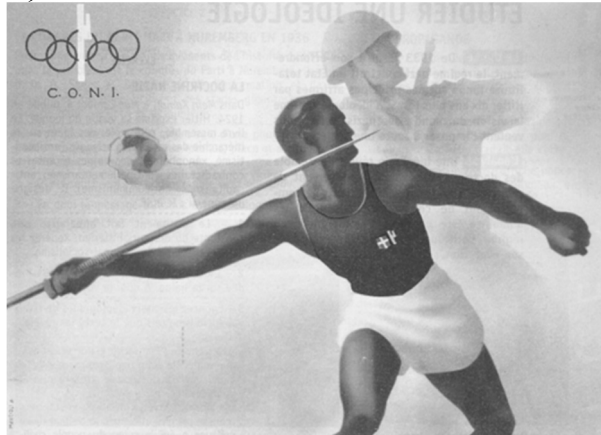
Egy betűjel többször is szerepelhet. Egy betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A)

Felirat magyarul: Fogyasszatok olasz termékeket!

B)

A plakáton az Olasz Nemzeti Olimpiai Bizottság nevének rövidítése látható

C)

A nagy M betű előterében álló szárnyas alak alatt a felirat magyarul: Hinni, engedelmeskedni, harcolni

D)

A felirat magyarul: Üdvözléjétek a Ducét, a birodalom megalapítóját!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

E)

A felirat magyarul: 1919 – bolsevizmus; 1923 – fasizmus

F)

A felirat magyarul:
Szavazzatok, honfitársak,
a Nemzeti Listára!

Állítás	A plakát(ok) betűjele(i)	
a) Alátámasztja, hogy kezdetben fenntartották a demokrácia látszatát.		
b) Az ipar fejlesztését hangsúlyozza.		
c) A harcot pozitív célként jeleníti meg.		
d) Felirata utal arra, hogy a rendszer példaként tekintett a császárkori Rómára.		
e) Megjelenik rajta a személyi kultusz.		

4 pont

9. A feladat Magyarország második világháborús részvételével kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „1943. augusztus 16-án [...] találkoztam Mr. Sterndale Bennettel [brit diplomata], hogy megteremtsem az első magas rangú diplomáciai kapcsolatot [...]. Megkértem [...], magyarázza el, mit jelent pontosan az a terminus [a feltétel nélküli megadás], s hogy mit várnak el tőlünk, amíg a Szövetségesek elérik a magyar határt. [...] [Jeleztem] kormányom hajlandóságát arra, hogy megakadályozza a magyar csapatok kiküldését a Szovjetunió ellen, és rámutattam, hogy jelenleg nincsenek Szovjetunióban [a fronton] harcoló magyar egységek. Le fogjuk váltani a németbarát érzelmű magas rangú tiszteket a magyar hadseregben.” (Veress László diplomata visszaemlékezése)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B)

Korabeli fénykép

C) „A Führer azt mondta, hogy Magyarországon, dacára az egy év előtti figyelmeztetésnek, a politikai helyzet nagyon bizonytalanná vált, és ő okulva az [a] olasz összeomlásán intézkedni fog, hogy a Duna-medencében ilyesmi ne történhessen meg, és hogy itt biztos garanciái legyenek, nehogy a most Keleten nehezen küzdő német haderőket hátulról meglepetés érhesse. [...] [b] [A miniszterelnök] politikáját nagyon rossz szemmel nézi. [...] A főméltóságú úr [Horthy Miklós] lemondásának a következményei [...] teljesen bizonytalanok lennének, és ezen felül egy fegyveres ellenállás esetén lehet, hogy Magyarország egy pár napig ellent tudna állni, [...] 10–12 nap múlva Magyarország sorsa meg lenne pecsételve, és [c] ebben az esetben a szomszédok is bizonyára beleszólnának. Ilyen esetben Magyarország jövőjét sem biztosíthatná. [...]

[Hitler] most [...] rögtön felhívja [d] az [egyik szomszédos] ország vezetőjét [...], hogy [...] hadtesteivel azonnal induljon meg [a frontra] [...], és avatkozzon be a harcba, mert most már nincs kibeszéd [kifogás] arra, hogy a magyarok [...] hátba támadják, ezért nem mernek ők nagyobb erővel a déli [értsd: dél-ukrajnai] fronton harcba lépni.” (Szombathelyi Ferenc vezérkari főnök feljegyzése Horthynak és kíséretének Hitlerrel történt tárgyalásairól)

a) Állítsa időrendbe a forrásokat az általuk bemutatott események alapján! Írja a források betűjelét a táblázatba! Kezdje a legkorábbival! (1 pont)

1.	2.	3.

b) Fogalmazza meg, melyik politikai lépést készítették elő az A) betűjelű forrásban leírt találkozón! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Karikázza be az A) betűjelű forrás alapján annak a két magyarázatnak a sorszámát, amely indokolja a harcoló magyar csapatok hiányát a Szovjetunió területén! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A Don-kanyarban bekövetkezett vereség után kivonták a harcoló magyar erőket.
2. A magyar haderő teljesen megsemmisült a Szovjetunió elleni harcokban.
3. A magyar hadsereg ütőképességét kívánták megőrizni.
4. A magyar haderőt a Balkánon vetették be.
5. Magyarország védekezni kényszerült Csehszlovákia támadásai ellen.

d) Nevezze meg szakkifejezéssel a B) betűjelű képen látható zárt területet! (0,5 pont)

.....

e) Nevezze meg szakkifejezéssel azt az intézkedést, amelynek során a B) betűjelű képen látható helyszínről az emberek Auschwitzba kerültek! (0,5 pont)

.....

Válaszoljon a C) betűjelű forráshoz kapcsolódó kérdésekre!

f) Mi volt az az „erőszakos lépés”, amelyet Hitler a tárgyalások során Horthy Miklósnak bejelentett! (1 pont)

.....

g) Magyarázza meg, mit érhetett Hitler a forrás a) betűvel jelölt aláhúzott részén! (1 pont)

.....

h) Nevezze meg azt a miniszterelnököt, akinek politikájára Hitler utalt a forrásrészlet b) betűvel jelölt aláhúzott részében! *Keresztnevet is írjon!* (0,5 pont)

.....

i) Magyarázza meg saját szavaival, mire utalt Hitler a forrásrészlet c) betűvel jelölt aláhúzott részén! (1 pont)

.....

j) Válassza ki a felsoroltak közül azt az országot, amelyre Hitler a forrásrészlet d) betűvel jelölt aláhúzott részén utalt! Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

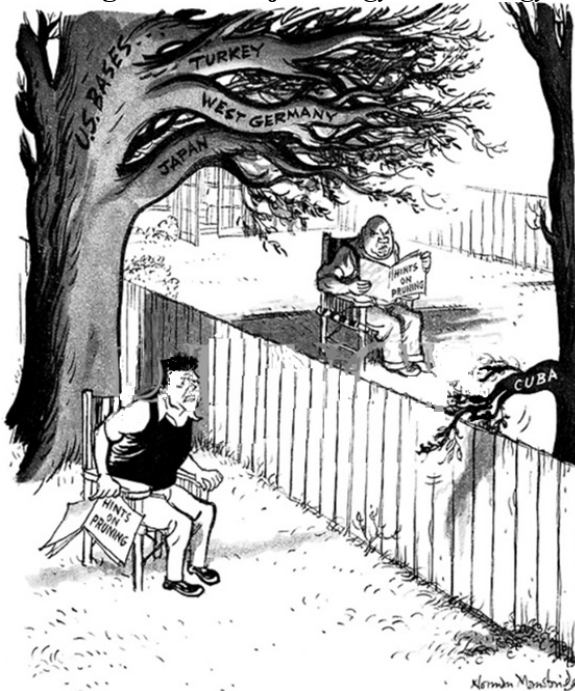
1. Csehszlovákia
2. Jugoszlávia
3. Ausztria
4. Románia

8 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. A feladat a hidegháborúhoz kapcsolódik.

Állapítsa meg, melyik állítás melyik karikatúrára igaz! Írja a karikatúrák betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

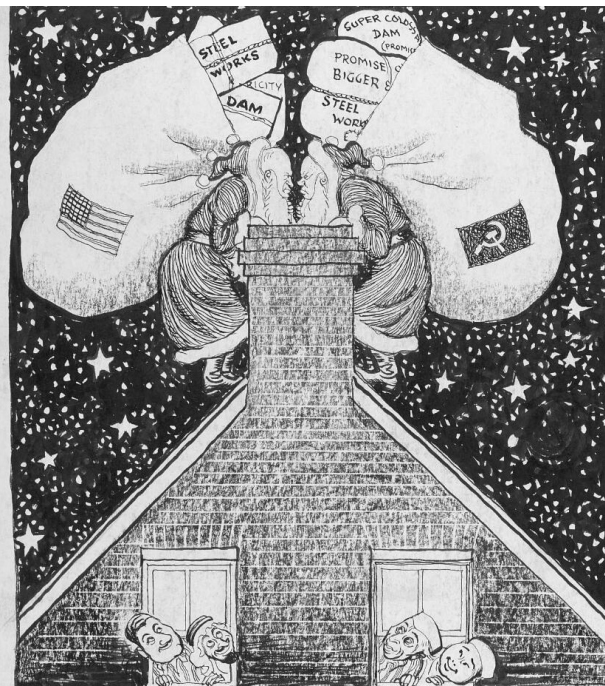
A) (Balra Kennedy, jobbra Hruscsov ül, kezükben a „Hogyan metssziünk fákat?” című könyv. A bal oldali fán a felirat: amerikai bázisok, Törökország, Nyugat-Németország, Japán. A jobb oldalin: Kuba.)

B) (A golyák csőrében lévő zsákokon a felirat: szén, élelemszer. A kéményből kinéző alak Sztálin.)

C) (Az asztalnál szemben Hruscsov, háttal Kennedy, a háttérben állva más országok vezetői.)

D) (Az ajándécsomagok felirata: acélgyárak, gát, szuper gát, ígérj nagyobb. A két puttonyon az USA és a Szovjetunió zászlaja.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

E) (Balra Eisenhower, jobbra Hruscsov. A bal oldali tárgyak felirata: amerikai termék. A jobb oldaliaké: szovjet termék.)

Állítások	Kép(ek) betűjele(i)
a) Ez a két karikatúra ugyanahhoz a konkrét hidegháborús konfliktushoz kapcsolódik.	
b) Az ezen a karikatúrán ábrázolt konfliktus a szárazföldi közlekedési útvonalak szovjet elvágása miatt alakult ki.	
c) A karikatúra szerint a két szuperhatalom közül az Egyesült Államokat zavarta jobban a másik terjeszkedése.	
d) Ez a karikatúra egyértelműen hamis képet fest az egyik vetélkedő hatalom lakosságának életszínvonaláról.	
e) Ez a karikatúra a két vetélkedő fél világháborúval fenyegető, kölcsönös felelőtlenségét hangsúlyozza.	
f) Ez a két karikatúra a szuperhatalmak közötti gazdasági versengést hangsúlyozza.	

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. A feladat a Kádár-korszakkal kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Van valami iparendélyük, kiskereskedésük, autót tudnak venni, jobban élnek. Most legyek én radikális? Voltunk is mi már radikálisak. Emlékezzenek, az összes kisiparos munkajogosítványát elvettük, meg az összes kiskereskedőknek. Mi volt az eredmény, mondják meg, mi volt az eredmény? Ugyanazt csinálta tovább a kispolgárság feketén és törvénytelenül, amit azelőtt törvényesen csinált. [...] Plusz halálos ellensége volt a Magyar Népköztársaságnak.” (Kádár János beszéde a Belügyminisztérium pártbizottságának ülésén, 1961)

B) „Az egyes dolgozó életszínvonala a jelenleginél jobban függjön munkája társadalmi hasznosságától, egyéni teljesítményétől [...]. A gazdasági ügyek intézését a vezetők hozzáértésére, széles hatáskörére és személyes felelősségére kell alapozni.” (Az MSZMP Központi Bizottságának határozata)

C) „Megengedtük, hogy [a parasztnak saját] [...] telkük legyen, de ezeket nem integráltuk a kollektív gazdaságba. A szövetkezet segít megművelni ezeket a telkeket, értékesíti a termést. A parasztnak éjt nappallá téve dolgoznak, nem kell őket felszólítani a munkára. Most jól élnek és rendelkeznek a gyermekeik felneveléséhez szükséges eszközökkel.” (Kádár beszámolója Gorbacsovnak, 1985)

a) A kádári gazdaságpolitika mely jelenségeire utalnak a források? Rendelje a forrásokhoz a megfelelő szakkifejezéseket! A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Írja a táblázatba, a forrás betűjele mellé a megfelelő szakkifejezés sorszámát! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Két sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Szakkifejezések:

1. háztáji 2. hiánygazdaság 3. maszek 4. munkaverseny 5. új gazdasági mechanizmus

A forrás betűjele:	A)	B)	C)
A szakkifejezés sorszáma:			

b) Melyik évben vezették be azokat a reformokat, amelyekről a B) betűjelű forrás szól? (0,5 pont)

.....

c) Fogalmazza meg, mely politikai megfontolás állt az A) és C) betűjelű forrásokban szereplő engedmények mögött! (1 pont)

.....

d) Érveljen amellet, hogy a forrásokban leírt intézkedések a szocialista gazdasági elképzelések kudarcára világítottak rá! (1 pont)

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**12. A feladat a határon túli magyarokhoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„A kisebbségi nyelvek megőrzését alapvetően négy, egymással (és a többségi közösségnek a kisebbségekkel kapcsolatos szándékaival, törekvéseivel és politikájával) szorosan összefüggő tényező határozza meg:

[1.] – Beszélők, akik fenntartják a nyelvet [...].

[2.] – Helyzetek, színterek, ahol a nyelvet nem csupán szimbolikus és szakrális, hanem gyakorlati célokra, valódi kommunikációs igények kielégítésére is használni lehet [...].

[3.] – Jogok, melyek biztosítják a nyelv használatának lehetőségét [...].

[4.] – A beszélők szándéka: hogy akarják is használni ezt a nyelvet, illetve tovább örökíteni a következő generációk számára [...].

A magyar nyelv hosszú távú fenntartása csak akkor lehetséges, ha valamennyi feltétel együtt van.” (Cserniczkó István – Ferenc Viktória nyelvészek, 2012)

Döntse el, hogy a forrásban sorszámokkal jelölt tényezők közül melyeknek a fennállását veszélyeztetik / lehetetlenítik el közvetlenül a táblázatban szereplő feltételezett esetek! Írja a sorszámokat a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorszámot többször is felhasználhat! (Elemenként 0,5 pont.)

Feltételezett esetek	Sorszám(ok)	
a) A költséghatékonyság miatt egy szinten túl állami támogatásból nem tarthatók fenn a magyar kulturális vagy szolgáltató intézmények a szórványban élő magyarság számára.		
b) A magyar kisebbség által lakott területeket elkerülő infrastrukturális fejlesztések hiányában romló gazdasági kilátások következtében a magyar lakosság elvándorlása.		
c) A többségi államnyelven jóval bővebb karrierlehetőségek érhetők el, emiatt sokan a többségi nyelven oktató iskolába járatják a gyermeküket.		
d) A többségi államnyelv közügyekben való kizárólagos használatát előíró törvény elfogadása.		

e) Nevezzen meg egy, Romániában az 1980-as években alkalmazott konkrét intézkedési tervet, amely a forrásban 2. sorszámmal jelzett feltétel fennállását fenyegette! (0,5 pont)

.....

f) Magyarázza meg, hogyan idézi elő a kisebbség asszimilációját – bármiféle diszkrimináció nélkül – a többségi népesség nagyarányú betelepülése a kisebbségi lakosságú területre! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>
2. Németh György–Borhegyi Péter: Történelem 9. Oktatási Hivatal, Budapest, 2020.
https://pannonhalmifoapatsag.hu/wp-content/uploads/2019/01/regula_magyar.pdf
<https://premontrei.hu/wp-content/uploads/2014/11/REGULA2.pdf>
https://digitori.blog.hu/2020/08/27/forrasok_a_lovagi_kultura_es_a_keresztes_haboruk_9_6
3. https://mta.hu/tudomany_hirei/egy-elfeledett-majd-evszazadokon-at-hivatkozott-am-sokszor-felreertett-dokumentum-interju-zsoldos-attilaval-az-aranybullarol-111961
4. <http://mr.ventola.tripod.com/sitebuildercontent/sitebuilderfiles/1560.jpg>
Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Simonkay–Tamásiné: Történelem 10. Szent István Társulat, Budapest, 2022. https://www.kattan.hu/tankonyv/tortenelem-10/lecke_01_002
5. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=60400022.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei?pagenum%3D16>
6. Kossuth Lajos: Hetilap, 1846. Idézi: Szabad György: Kossuth politikai pályája. Budapest. 2003.
<https://mek.oszk.hu/04800/04881/html/szabadkpp0007.html>
Pulszky Terézia: Egy magyar hölgy emlékiratai. Magvető Könyvkiadó, Bp. 1986.
7. RERUM NOVARUM - www.katolikus.hu
8. <https://www.meisterdrucke.it/stampe-d-arte/Leopoldo-Metlicovitz/1030712/Fascismo%3A-manifesto-di-propaganda-per-l%27autarchia-in-Italia-%22Compra-prodotti-italiani%22.html>
<https://aghg.wordpress.com/2019/05/20/manifesti-dellitalia-fascista-documenti/>
<https://aghg.wordpress.com/2022/11/05/la-propaganda-fascista-manifesti-e-cartoline/>
<https://catalogo.beniculturali.it/detail/HistoricOrArtisticProperty/0500670477>
<https://catalogo.beniculturali.it/detail/HistoricOrArtisticProperty/0500670497#lg=1&slide=0>
9. Veress, Laura-Louise: Clear the line, Hungary's Struggle to Leace the Axis During the Second World War, Prospero Publications, Cleveland, Ohio, 1995.
holokausztmagyarorszag.hu
Magyarország és a második világháború. Titkos diplomáciai okmányok a háború előzményeihez és történetéhez. Szerk.: Ádám Magda–Juhász Gyula–Kerekes Lajos, Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1959.
10. <https://www.library.wales/discover-learn/digital-exhibitions/illingworth/illingworth-cartoon-galleries/cold-war#&gid=1&pid=1>
https://magazine.punch.co.uk/search?I_DSC=Cold%20War&_ACT=search&I_DSC_AND=t
11. https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%9Aj_gazdas%C3%A1gi_mechanizmus
Történelmi Szemle, 1992/1–2.
https://epa.oszk.hu/00600/00617/00084/pdf/EPA00617_tortenelmi_szemle_1992_1-2_133-149.pdf Mozgó Világ 28/12. <https://epa.oszk.hu/01300/01326/00034/12Huszar.html>
12. Borhegyi Péter: Történelem 12. Oktatási Hivatal, Budapest, 2023.

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	3	
	4. feladat	4	
	5. feladat	3	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	4	
	9. feladat	8	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

_____

dátum

_____

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

_____

dátum

_____

dátum

_____

javító tanár

_____

jegyző

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2024. október 16.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2024. október 16. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy**, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy**, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! (A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A hűbériség	rövid
	1849 után	14.	Az ipari forradalom második hulláma	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	A török kiűzése	hosszú
	1849 után	16.	Az egypárti diktatúra kiépítése	hosszú
Komplex	—	17.	A Magyar Királyság külpolitikája a középkorban	korszakokon átívelő
	—	18.	Az áprilisi törvények és a kiegyezés	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a középkori társadalomhoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a hűbériség intézményét! Válaszában térjen ki a hűbériség eszmei hátterére, valamint mutassa be a belőle fakadó kormányzati rendszert is!

*Egy francia gróf katonái élén
(középkori miniatúra)*

„Az angyalokat hagyományosan kilenc karba sorolják. [...] Megkísérelték párhuzamba állítani a kilenc angyali kart az emberi világgal. [...] A többi teremtett dolog középkori hierarchiája is valahogy így festett, a lélekkel bíró lényektől az élettelen tárgyakig. [...] A hierarchiákat Isten akarata szerintinek tekintették, és létjogosultságukat senki sem kérdőjelezte meg.” (G. R. Evans brit történész)

14. A feladat az ipari forradalom második hullámához kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a gazdaság átalakulásának jellemző vonásait az ipari forradalom második hullámának időszakában!

„Egyetlen [üzleti társaság] [...] sem veheti át [...] egy másik [üzleti társaság] egészét vagy bármely részét [...] ha [...] az ilyen akvizíció [tulajdonszerzés] hatására lényeges mértékben gyengülhet a verseny vagy monopólium jöhetne létre.” (Amerikai törvény, 1914)

A Ford T-modell adott évben gyártott darabszáma és ára dollárban		
Év	Darab	Ár
1910	19 050	900
1912	68 773	590
1918	664 076	500
1920	941 042	395
1925	1 922 048	265

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat Magyarország 17. századi történelméhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a török Magyarországról való kiűzésének legfontosabb eseményeit, és az azt segítő, illetve akadályozó tényezőket!

*A Szent Liga emlékérmé, 1684
(XI. Ince pápa, I. Lipót császár,
Sobieski János lengyel király és
Marcantonio Giustiniani velencei
dózse arcképével)*

„1683-tól döntően megváltozott a magyarországi török–magyar harcok jellege. Az 1541 és 1683 közötti másfél évszázad a várharcok idősze volt, s jelentősebb mezei ütközetekre csak két alkalommal, 1596-ban Mezőkeresztesnél, illetve 1664-ben Szentgotthárdnál került sor. Az oszmán tüzérségnek tehát másfél évszázadon át ostromokra és várvédelemre kellett berendezkednie Magyarországon. 1683-tól azonban fordult a kocka: a korábbi várharcok időszeit a mezei ütközetek kora váltotta fel. 1683 és 1697 között 15 jelentősebb mezei ütközetre került sor. A 16. század második felétől a számos mezei ütközetben edződött és a gyalogság tüzérségi támogatására kiképzett, jóval mozgékonyabb európai tüzérség háborúzott [...] azzal az oszmán tüzérséggel szemben, amelyet alapvetően várívásra és várvédelemre képeztek ki, [...] s amely jószíval csak most szembesült az időközben megreformált európai tüzérséggel és hadviseléssel.” (Ágoston Gábor történész, 1995)

„Miután nemrégiben a francia király mindenféle jogos ok nélkül megtámadta mind Ő császári felségét [értsd: I. Lipótot], mind az Egyesült Tartományokat [értsd: Hollandiát] fájdalmas és igazságtalan háborúban, ezen háború idejére legyen nemcsak védelmi, hanem támadó szövetség a szerződő felek között, melynek értelmében teljes tengeri és szárazföldi erejükkel harcoljanak a mondott francia király ellen.” (Habsburg–holland szövetség, 1689)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Erdély területe, amint most a császári felség birtokában és hatalmában van, ugyanannak az uralma alatt maradjon.

A Temesvár vára alá vetett tartomány minden kerületével és a köztük folyó folyókkal együtt maradjon a magas Török Birodalom birtokában és hatalmában.” (A karlócai béke)

16. A feladat Magyarország második világháború utáni történelmével kapcsolatos.

(hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az egypárti diktatúra kiépítésének legfontosabb lépéseit az 1947-es országgyűlési választásoktól 1949-ig! Válaszában világítson rá a magyarországi folyamatok nemzetközi hátterére is!

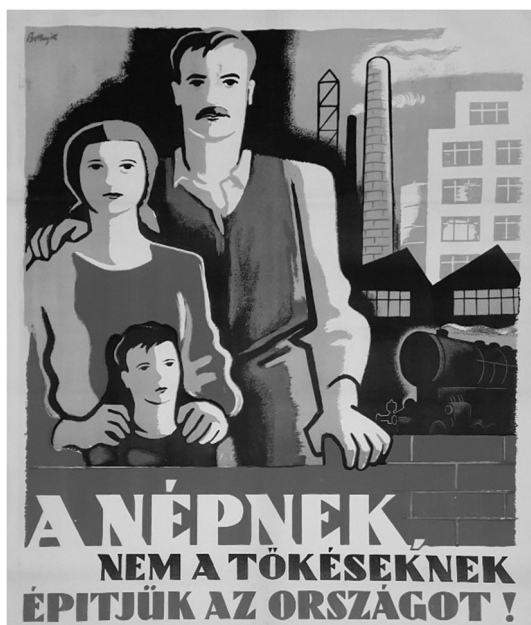
„[Nem rendelkezik választójoggal,]

aki a felszabadulást követően az 1947. évi június hó 1. napja előtt politikai okokból elrendelt rendőrhatalom őrizzetben (internálva) volt; [...]

aki a 12 330/1945. M. E. [miniszterelnöki] rendelet [vagyis a svábok kitelepítéséről szóló rendelet] értelmében áttelepülésre köteles; [...]

akit az 5 000/1946. M. E. rendelet alapján [vagyis a B-listázás során] a szolgálatból elbocsátottak. [...]

Nem választható képviselővé [...], aki a Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalomnak, [...] országgyűlési tagja, vagy képviselőjelöltje volt, valamint az sem, aki a Nemzeti Egység Pártjának, vagy a Magyar Élet Pártjának [az 1932 és 1944 közötti kormánypártoknak] országgyűlési tagja, vagy képviselőjelöltje volt.” (1947. évi XXII. törvénycikk)

A Magyar Kommunista Párt plakátja, 1947

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**MAGYAR
FÜGGETLENSÉGI NÉPFRONT**

Országgyűlési képviselőjelöltek:

RÁKOSI MÁTYÁS	HARRER FERENC DR.
GERŐ ERNŐ	SZABÓ PIROSKA
MAROSÁN GYÖRGY	GÁSPÁR SÁNDOR
BOGNÁR JÓZSEF	FÖLDES MIHÁLY
RÉVAI JÓZSEF	KATONA JENŐ
RIES ISTVÁN	VÁCI MIKLÓSNÉ
APRÓ ANTAL	VÁGVÖLGYI TIBOR
VAS ZOLTÁN	ALVINCZI IMRE DR.
HORVÁTH MÁRTON	BENKE VALÉRIA
RATKÓ ANNA	DABRONAKI GYULA
HARUSTYÁK JÓZSEF	MÜNNICH FERENC
PARRAGI GYÖRGY	PESTA LÁSZLÓ DR.
DRAHOS LAJOS	KÁDAS ISTVÁN
E. MAJLÁTH JOLÁN	WEIL EMIL DR.
KÖBÖL JÓZSEF	CSIKESZ JÓZSEFNÉ

AKI ELLENE SZAVAZ, AZ KÉT VONÁSSAL A KÖRT KERESZTÜL HÚZZA

Az 1949-es országgyűlési választások szavazólapja
A szavazólap alján olvasható mondat: „Aki ellene szavaz, az két vonással a kört keresztül húzza.”

„A Magyar Népköztársaság a munkások és dolgozó parasztok állama. [...] A Magyar Népköztársaságban minden hatalom a dolgozó népé. A város és falu dolgozói választott és a népnek felelős küldöttek útján gyakorolják hatalmukat.” (Alkotmány)

A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma: .....

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a középkori magyar történelemmel kapcsolatos. (komplex – korszakokon átívelő)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Magyar Királyság külpolitikáját Könyves Kálmán uralkodásától I. (Nagy) Lajos haláláig a megadott szempontok szerint:

- a Magyar Királyság külpolitikáját befolyásoló hatalmi viszonyok (geopolitikai helyzet) a korszak kezdetén,
- a Magyar Királyság külpolitikai törekvései Könyves Kálmán idején,
- a keresztes hadjáratok és a Magyar Királyság,
- a Magyar Királyság balkáni törekvései III. Béla idején,
- a tatárjárás külpolitikai összefüggései,
- az Anjouk és a közép-európai együttműködés,
- Nagy Lajos birodalma!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„[Könyves] Kálmán [...] mivel igen bátor volt, elhatározta, hogy egész Horvátországot saját uralma alá veti egészen a dalmát tengerig. Hadseregével a Dráva folyóig vonult, a horvátok pedig, hallván a király érkezését, sereget gyűjtöttek, és harcra készülődtek.”
(Egy krónika mellékletéből, 14. század)

III. Konrád keresztes hadainak átvonulása Magyarországon a 12. században, a Képes krónika ábrázolása a 14. századból

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Mivel [III.] István meghalt [...] [Mánuel bizánci császár Bélát] királynak kiáltotta ki, feleségével együtt Magyarországra küldte, miután esküvel megígérte, hogy egész életében tekintettel lesz a császár és a rómaiak [értsd: bizánciak] érdekeire.” (Jóannész Kinnamosz 12. századi bizánci történetíró)

„Meghallva jövetelét Johanna királynő [...], a királytól való féltében három gályán a tengeren át titkon elfutott, s Avignon tartomány felé igyekezett. Lajos király pedig bevonult Nápoly városába, ahol nagy ünnepélyességgel és örömmel fogadták. Ettől fogva Magyarország, Jeruzsálem és Szicília királyának nevezte magát. Míg itt tartózkodott, nyomozni kezdte, kik bűnösök és részesek öccse, András király halálában.” (Küküllői János krónikája, 14. század)

„Kázmér úr, Lengyelország királya életveszélyesen megbetegedett. És az összes herceg és báró meg nemes az Úr szent evangéliumára leteendő esküre jöttek, miszerint Magyarország királya most és mindig természetes uruk és királyuk legyen [...]. A király kötelezte magát mindezek megtartására.” (14. századi krónika)

18. A feladat a 19. századi magyar történelemmel kapcsolatos. (komplex – összehasonlító) Vesse össze a források és ismeretei segítségével az áprilisi törvények és a kiegyezés révén kialakult államszervezet létrejöttét, működését és értékelését! Válaszában a következő szempontokra térjen ki:

- az áprilisi törvények és a kiegyezés születésének körülményei,
- a törvényhozás működése,
- az uralkodói jogkör alakulása,
- Ausztriához fűződő közjogi viszony,
- hadügy kérdése,
- az áprilisi törvények és a kiegyezés kortárs értékelése!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Ő Felségének a királynak személye szent és sérthetetlen. Ő Felségének az országbeli távollétében a nádor s királyi helytartó az országban s ahhoz kapcsolt részekben, a korona egységének, s a birodalom kapcsolatának épségben tartása mellett a végrehajtó hatalmat a törvény s alkotmány ösvényén teljes hatalommal gyakorolja, [...] a törvények értelmében független magyar minisztérium által.” (Áprilisi törvények)

„A királyt az egész kormányzati hatalom vonatkozásában megillette [...] a végrehajtó hatalom működésének ellenőrzése, amelynek keretei között a kormánynak időszakonként jelentéseket kellett tennie az uralkodónak. [...] A kormány törvényjavaslatai úgy kerülnek a képviselőház elé, hogy azok betérjesztését a király már jóváhagyta. [...] A kiegyezés közjogi rendszere [...] az alkotmányos hatalomgyakorláshoz megkívánta a király, az Országgyűlés és a kormány együttműködését, tehát a kiegyezés a parlamentarizmus és az abszolutizmus bonyolult kompromisszumán alapult.” (Szente Zoltán történész, 2010)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Mit jelent a magyar katonaság? Az országban állomásozó, nagyjából osztrák, lengyel, cseh, morva, ukrán kiegészítésű alakulatokat, vagy pedig az ország területén toborzott és sorozott katonaságot? [...] Batthyány határozott fellépésének köszönhetően, [...] az uralkodó királyi kéziratban utasította a négy magyarországi főhadparancsnokságot; [...] a Batthyány-kormány rendelkezései alá rendelte [őket]. [...] E hatóságok engedelmessége azonban igencsak sok kívánnivalót hagyott maga után.”
(Hermann Róbert történész, 2007)

„A hozott törvényeket és azok következményeit tekintve fontosabbat, nevezetesebbet törvényhozásunk évlapjai nem ismernek. Törvényeinknek [...] kis kötege [...] [államunk] majd minden viszonyainak lényeges megváltoztatását foglalja magában. Országgyűlésünk ez alakban utószor van együtt; hazatérünkkor a régi viszonyokkal többé nem találkozunk.” (Zarka János, az alsótábla elnökének zárszava)

„Ő Felségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytán mindaz, ami [...] a magyar hadseregnek [...] egységes vezérletére, vezényletére és belső szervezeteire vonatkozik Ő Felsége által intézendőnek ismertetik el. [...] De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését s az újoncok megajánlásának jogát [...] az ország magának tartja fenn.” (Kiegészítési törvény)

„A merész politikát, melynek folytatásában Deák Kossuthot sem szóval, sem tettel nem gátolta, sikertelenség követte és bukás és tizenkilenc évi szenvedése szegény hazánknak. Igaz, hogy ezen bukás nem volt dicstelen; [...] de a békés kiegyenlítés, melyet a nyugati civilizáció élén álló nemzetek örömmel üdvözölnek, [...] megmutatja, hogy nemzetünk szintoly erélyes tud lenni a politika terén, mint hősiesség a harc mezéjén.” (Pulszky Ferenc országgyűlési képviselő válasza Kossuth Lajosnak)

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

13. https://fr.wikipedia.org/wiki/Henri_III_de_Bar#/media/Fichier:Henry3_count_of_Bar.jpg
G. R. Evans: Hit a középkor világában. Ford. Nagy György. Budapest, 2003.
14. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/11888/Mikro%C3%B6kon%C3%B3mia_%C3%A1br%C3%A1k.pdf
<https://www.origo.hu/auto/20200320-a-ford-t-modell-fele-futoszalagos-autogyartas-tortenete.html>
15. <https://dka.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=31890>
https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1995_4/agoston.pdf
<https://books.google.es/books?hl=hu&output=html&id=exgR7bpc63QC&jtp=1>
Történelmi olvasókönyv III. Forrásszemelvények az egyetemes történelem (1640–1849) és Magyarország története (1526-1849) tanításához. Szerk.: Unger Mátyás. Tankönyvkiadó vállalat, Budapest, 1974.
16. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=94700022.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D42> Bortnyik Sándor plakátja, Budapest, é. n. Központi Antikvárium
<https://www.kozpontiantikvarium.hu/konyv/bortnyik-sandor-nepnek-nem-tokeseknek-epitjuk/43787>
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/95/Orsz%C3%A1lgy%C5%B1%C3%A9si_k%C3%A9pvi_sel%C5%91-v%C3%A1laszt%C3%A1s_szavaz%C3%B3lapja_1949._m%C3%A1jus_15-%C3%A9n.jpg
https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=94900020.TV&targetdate=ffffff4&printTitle=1949.+%C3%A9vi+XX.+t%C3%B6rv%C3%A9ny&referer=http%3A/net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi%3Fdocid%3D0000001.TXT
17. [tiszataj_2002_010_039-044.pdf \(u-szeged.hu\)](https://mek.oszk.hu/01900/01954/html/index1172.html)
<https://mek.oszk.hu/01900/01954/html/index1172.html>
Deeds of John and Manuel Comnenus by John Kinnamos, Columbia Universty Press, New York, 1976
Ioannes Kinnamos, - Deeds of - John and Manuel Comnenus | PDF | Violence (scribd.com)
18. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=84800003.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei?keyword%3D1848>
Szente Zoltán: Kormányforma és parlamentáris kormányzás a XIX. századi európai és a dualizmus kori magyar közjogban https://real-d.mtak.hu/403/4/dc_42_10_doktori_mu.pdf
Hermann Róbert: Batthyány Lajos (1807–1849). Magyar Tudomány 2007/6.
<https://epa.oszk.hu/00600/00691/00042/pdf/795-808.pdf>
<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=86700012.TV&searchUrl=/>
<https://abtk.hu/ismerettar/evfordulok/1426-fontosabbat-torvenyhozasuk-evlapjai-nem-ismernek-az-1848-as-aprilisi-torvenyek-szentesitese>
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Deak-deak-ferenc-munkai-8751/deak-ferencz-beszedei-2AE/v-kotet-18671868-3833/kossuth-terverol-az-also-dunai-confderatio-targyaban-388B/valasz-kossuth-lajos-nyilt-levelere-39D8/>

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző